

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izjava vsek dan zasebno ne
daj je pravilno.Issued daily except Sunday
and Holidays.

LETTO—YEAR XIV.

Cena 50c.

Entered as second-class matter January 22, 1918, at the post-office
at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., petek, 5. avgusta (Aug. 5) 1921.

Subscription \$5.00
Yearly.

STEV.—NUMBER 180.

Published and distributed under permit (No. 140) authorized by the Act of October 5, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 5103, Act of Oct. 5, 1917, authorized on June 14, 1918.

AMERIŠKI UJETNIKI SÖ ZAPUSTILI RUSIJU.

Nepotrejna vest iz Londona se glasi, da so ujetniki v Rigi; protirevolucionarji silijo v Rusijo.

CÍČERIN OPOZARJA NA LAŽI.

Moskva, 3. avg. — (Federated Press po Rusiji) — Generalna posmožna komisija je dala poldružno milijarde rubljev za nakup živil za deo v provinci Samari in toliko za prehrano nemške kolonije ob Volgi. Komisija je tudi naprosila komisariat prehrane, da naj pošlje sibirski kruh, ki ga ima v zalogi, v provinci Simbirsk in Saratov, kakor tudi dvanaest milijonov pudov semena za ozimino v prizadetih provincah. Delež je zelo izboljšalo letino v Bulzuku in Samari in to je potoljilo kmene. Trdno upanje inozemskih kapitalistov in ruskih buržoaznih izseljencev, ki računajo z novo intervencijo vsled nesreče v Rusiji, se ne bo izpolnilo. Podlage za intervencijo ni Rusija je zdržena kakor še nikoli prej v velikem delu, da sama reši svoje kmene iz sedanja krize.

Berlin, 4. avg. — Američki senator France, vprašan, dali je njegovem mnenju sedanja položaj v Rusiji usred Leninove vlade, je odgovoril, da ne vidi nobene nevarnosti za sovjete, pač pa bo ravno nasproti: slabši še bodo še bolj zdržani kmene in delavci, ki se bodo oklanili moskovske vlade.

London, 4. avg. — Tukajnja sovjetska misija poroča, da so američki ujetniki, katerih svoboditev zahteva Hoover in Hughes, kot rezultat predlagane krize v Rusiji, že napovedali sovjetsko republiko in so dosegli v Rigo.

Drugo poročilo iz Moskve se glasi, da so pomembni odbori obiskali okrožje Samare, kjer bodo nadzorovali začasno izseljevanje prebivalcev. Pripravljeni je 200,000 akrov sveta, na katerem je dovolj prostora za 17,000 družin, ki bodo stanovalo v šotorih in leseni barakah, dokler se ne izboljša položaj. Sovjetska viseda je prisla do zaključka, da je bolje transportirati ljudi iz prizadetih pokrajin kot pa voziti živila. Gotovo število prebivalcev pa ostane na mestu, tako da se bodo takoj lotili rekonstrukcije kakor hitro mine kriza.

Riga, 4. avg. — Ko pride sem

Walter L. Brown, ravnatelj Ameriške pomožne administracije, ki bo vodil razdeljevanje živil v ruskih gladivočih provincah, najde tukaj stotine oseb — Rusov vseh slojev, Američanov in drugih narodnosti — ki so prišle v Rigo z namenom, da spremijo Browna v Sovjetsko Rusijo. Tukajnji lokalni američki pomožni stan je dnevno oblegan od prebivalcev, ki bi šli radi pod Brownovo zaščito v Rusijo, nekateri samo iz radovednosti, drugi pravijo, da bi radi vidi svoje sorodnike, prijatelje in svoja bivka posestva. Sovjetski predstavniki v Rigi skrbno motrijo to hordi, ker sumijo, da je v nji nebroj protirevolucionarnih agentov, ki bi se radi pod zaščito američke pomožne akcije zmuzili v Sovjetsko Rusijo.

Listi iz Moskve kakor tudi brezična besedila Roste podrobno opisuje nabiranje prispevkov v živilih in drugih potrebnih po vseh krajih neprizadete Rusije za gladivoče prebivalstvo ob Volgi. V Moskvo je doseglo le majhno število begunov iz prizadetih pokrajin: kar se jih je izselilo, so šli večinoma v Ukrainsko, kjer je dovolj kruha. Ker so prizadete vasi precej oddaljene od železnice, so pomembni odbori mobilizirali dolge trena tovornih avtomobilov za razvojanje živil in potrebnih lekarstev. Severna Rusija je malo ali nič prizadeta, ker tam ni bilo

več. (Dalej na 3. strani).

KARL JE ZOPET NA OGRSKEM? TAKO POREČAO IZ ŽENEVE.

Ženeva, Švica, 4. avg. — Tukaj so se razdirila nepotrjena poročila, da je prejšnji avstrijski cesar Karl na tistem zapustil Hertenstein in je že dosegel na Ogrsko, kjer bo nekaj časa skrit čakal na prvo pridružitev monarhističnega puča. Karlov tajnik Werkmann in druga služinčad je že odpotoval v Budapešto. Karlov pač je prestopil se baje izvršil ta meseč.

DELAVSKI VOHUN JE USTRELIL HATFIELDA.

ODKAR JE BIL HATFIELD
OPROŠČEN PRI POREČI OB
RAVENI, STA BILI ŠE DVE
PRIČI USTRELJENI.

Zdi se, da Kenyonov odsek odpočuje v Zapadno Virginijo še pred septembrom.

Washington, D. C. — Senator Kenyon, predsednik senatnega odseka, ki preiskuje dogodek v okraju Minga, je danes ustrelil in ubil Sid Hatfielda in policiosa Ed Chambersa, ko sta vstopila v okrajno sodišče okraja McDowell, da se vrši proti njima obravnavna na obtočju zaradi nekega maštnega prestopka.

C. F. Keeny, predsednik distrikta 17 U. M. W. of A.

Senator Kenyon ni prejel bolj posmernih dokazov v smislu Hatfielda, ki so bile zadnjane pred senatnim odsekom, so izrekli, da organizirani rudarji niso več varni svojega življenja v okraju McDowell. Dokazalo se je, da je detektiv, katerega identitetu pokazuje časnikiške brzjavke, neki C. E. Lively, to je tisti Lively, ki je vstopil v rudarsko organizacijo z namenom, da je iz katerega je senator McKeellar poštene oštreljene, ker je s svojim izdajstvom prelomil običajo, ki jo je dal pri svojem vstopu organizaciji. Lively je pričal proti Sid Hatfieldu, ko se je vrnil proti Hatfieldu obravnavna, ker je postrelil privatne detektive, ki so ubili matemanskoga župana. Tukaj je tudi na dan prisla Livelyjeva dvojna uloga.

Sedanji umor pokazuje, kakšnih obupnih značajev se poskušuje premogovniški podjetniki, da obdrže rudarje v nadaljnji industrijski snušnosti. Pravnik, ki je zastopal premogovniške podjetnike, je pričkal, da so pred senatnim odsekom dograli, da sta bili dve priči ustreljeni, od kar so porotniki priznali Hatfielda nekrivim.

Slišijo se glasovi, da Kenyonov odsek odpočuje v Zapadno Virginijo še pred septembrom, da na mestu nadaljuje s preiskavo.

CESTNOŽELEZNICA DRUŽ BA JE SKRAHIRALA.

Omnibusi prevajajo potnike.

Des Moines, Iowa. — Promet na ulični železnici je prenehal 4. avgusta ob polnoči. Cestnoželezniška družba se nahaja v konkurenzi, kajti njen dolg znaša okoli sedem in pol milijonov dolarjev. Samo vknjizjen dolg (obveznice) znaša \$4,875,000. Vzelo bo najmanj dva meseca, da bo lastnina cestnoželezniške družbe prodana na javni dražbi.

Ko je cestnoželezniška družba prenehala z obratovanjem, so pričeli takoj prevažati ljudi z motorimi omnibusi. V službo je bil postavljen eden in šestdeset omnibusov, ki bodo na dan prepeljali do 75,000 oseb. Lastniki omnibusov izjavljajo, da bodo kmalu imeli v službi toliko omnibusov, da zadostne vsem potrebam.

(Dalej na 3. strani).

BREZPOSELNOST ŠE VEDNO KORAKA DALJE.

STEVILO BREZPOSELNIKOV DE
LAVCOV SE JE POMEMBOLO
ZA 2.9 ODSTOTKOV.

Podatki se nanašajo na podjetja, v katerih dela v normalnih časih več kot pet sto oseb.

Washington, D. C. — Brezposelnost se je v juniju širila prek vse dežele, kljub optimistični vestem v velebizniškem časopisu Delavski department je dogral, da se je v tem mesecu povzelo brezposelnost v 1,428 velikih podjetjih, v katerih je delavski department poiskal svoj statistični material, za 2.9 odstotkov nad brezposelnostjo v maju. V ravnoistnih podjetjih se je pa povzelo brezposelnost nad brezposelnostjo v zadnjih pet mesecih za 8.2 odstotkov.

Dasiravno skuha zvezna služba za posredovanje dela gledati skozi optimistična očala na potosi, dokazujejo njeni podatki, da se nahaja delavstvo v Združenih državah v veliki potrebi.

"Detajlirana preiskava sedanjih poročil," pravi glavni ravnatelj Francis J. Jones, "pokazuje, da je v zadnjih pet mesecih za 8.2 odstotkov." Za tem pravi, da so transporne razmere nepopolne in tovornina je previsoka, tujih trgov in farmarskih produktov imajo nizko ceno, v produkciji jekla in lesa je stagnacija, gradbeni troški so visoki, v trgovini je splošna zmanjšana glavna podaljševanje in naraščajočo poplavno brezposelnost.

Za tem pravi, da so transporne razmere nepopolne in tovornina je previsoka, tujih trgov in farmarskih produktov imajo nizko ceno, v produkciji jekla in lesa je stagnacija, gradbeni troški so visoki, v trgovini je splošna zmanjšana glavna podaljševanje in naraščajočo poplavno brezposelnost.

Delavski poslanči so soglasno glasovali proti, dočim so v debati zigosili mornariški program vladave. Herbert Asquith, bivši ministriki predsednik in vodja liberalcev, je tudi nasprotoval bojnim zadnjim in vpršal je, dali je posmerno, da Anglija hiti s konstrukcijo drednat tik pred razočarljivo konferenco, katero sklicujejo Združene države. Ali ni to direktno izzivanje Amerike? — Podstajnik admiriralitev Amerje je odgovoril Asquithu, da ni nobeno izzivanje, ker Amerika tudi gradi nove bojne ladje.

Lady Astorjev edina poslanča v parlamentu, je glasovala za ladje, rekoč, da Anglija mora biti prva pomorska sila na svetu. Dejala je, da Angliji ni vredno iti na washingtonske konference kot trajta pomorske sils.

Zanimivo je pa tudi nadaljnje poročilo o naraščajoči brezposelnosti.

Poročila iz devet in trideset mest naznajajo, da se število brezposelnih delavcev mnogi. Po odstotkih se je število zaposlenih oseb v teh mestih znašalo: V Periori za 33.9. v San Franciscu za 25. v Syracuseu za 17.4. v Clevelandu za 12.6. v Grand Rapidsu za 10.7. v Louisvillu za 10.2. v Indianapolisu za 9.8 odstotkov. Za temi mesti pridejo po vrsti v odstotkih Bridgeport, Columbus, Baltimore, Bayonne, Newark, New York City, Memphis, Pittsburgh, Chicago, St. Paul, Detroit in Buffalo. To poročilo velja le za mesec junij, kajti število brezposelnih delavcev je veliko večje.

Iz šest in dvajset mest so poročali, da je bilo v juniju nastavljeno malo več delavcev kot v maju. —

Iz Nove Anglije poročajo, da je brezposelnost trajna in da narašča. V Štikškem distriktu so optimistični, ker so pričeli delati stavbniški delave. Ali prav nobenih znamenj ni, da preneha depresija letašnje poletje.

Iz Kansas Cityja poročajo za transmisijški distrikt, da dozideni vojski in rokodelci inščajo delo na farmah, v industriji in stavbinstvu je na mir.

Kovinska in tekstilna industrija je južnoameriškem distriktu se ni opomnila. Optimizem se je izkazal, da je bil prevarljiv.

Južno od reke Ohio je v lesni in rudniški industriji veliko delavcev brez dela. Tudi med tovarniškimi delavci je brezposelnost velika.

Podjetniki na pacificni obali režejo delavevem mreže. Tovarniški delavevi izčijo delo na farmah.

V Skalnatem gorovju grade ceste in mostove, kar je zahtelo nekoliko število brezposelnih delavcev. Ževed je tudi tukaj.

V splošnem je pa delavski poslovec mnogo hušji, kar se tiče na padajo.

SPANSKI REPUBLIKANI PO ZDRAVLJAJO REVOLTO V MAROKU.

Pariz, 4. avg. — Poročila iz Madrixa dokazujojo, da so španski republikani in druge revolucionarne sile zopet na delu v Španiji, ko ima vladu polne roke dela z rebolnimi Mavri v Maroku. Vlada je poslala sveže čete čes mornarje in izjavila, da potodi revolt za visoko ceno. Politični položaj na Španskem je zelo kritičen.

ANGLIJA ZA MIR? NE, ZA BOJNE LADJE!

Britanski parlament je zaključil, da se zgradi štiri velike drednatke.

RAZBORITVENA KONFE RENCA LARHO SE VRŠI!

London, 4. avg. — Anglija ne bo suspendirala ali odložila svoje programa za gradnjo bojnih ladij zaradi blizajoče se konferenca za omemljive razoroknje v Washingtonu. To je pribito. Njena zbornica je sreda zaključila, da vlad je zgradila štiri velike drednatke za zadnjih pet mesecov za 8.2 odstotkov.

London, 4. avg. — Anglija ne bo suspendirala ali odložila svoje programa za gradnjo bojnih ladij zaradi blizajoče se konferenca za omemljive razoroknje v Washingtonu. To je pribito. Njena zbornica je sreda zaključila, da vlad je zgradila štiri velike drednatke za zadnjih pet mesecov za 8.2 odstotkov.

Washington, D. C. — Neuradno se poroča, da bo v separativni mirovni pogodbi z Nemčijo tudi točka, da mora Nemčija izročiti ameriškim oblastem Groverja Cleveland Bergdolla, nemškega begunciha iz Amerike, ki se je odtegnil vojaški službi z begom v Nemčijo. Bergdoll bo izročen takoj kakor hitro bo pogodba podpisana. O mirovnih pogojih se se zlaj vrše pogajanja med ameriškim komisarjem Dreselom in nemškim zunanjim ministrom v Berlinu.

DRUŽABNA SLIKA IZ "NAJ BOLJŠEGA" SVETA.

New York, N. Y. — Vojno sodišče je potrdilo obtožbo zaradi dezertacije proti Earl Clarku, prostaku vojaške policeje v Pensilvaniji, ki je izjavil, da je v temi meseci pridejo po vrsti v odstotkih Bridgeport, Columbus, Baltimore, Bayonne, Newark, New York City, Memphis, Pittsburgh, Chicago, St. Paul, Detroit in Buffalo. To poročilo velja le za eno tretjino delovne skupnosti.

Clark je izjavil, da je bil ugrabljen v novembra leta 1920 po švedskih mornarjih. V Manchestru je bil arretiran, ko je povedal policiji, da naj obvesti njegov oddelek v Pensilvaniji, kaj se je zgodilo z njim.

Pridobili se je, da so ga na Anzilekem umeli ved mesecov zapreti in da so z njim grdo ravnali. Ko mu je neki duhoven objavil, da obvesti ameriškega poslanika o njegovih doživljajih, so ga deportirali.

Vredno je, da so ga na Anzilekem umeli ved mesecov zapreti in da so z njim grdo ravnali.

Chiago in okolica: V soboto deloma oblačeno in nestalno. Lahki jutri vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 74, najnižja 66. Solnce izide ob 5:47, zadeva ob 8:05.

prehranitve delavskih družin in delavcev, kot je bil v letih 1893–1894, kajti depresija narašča, število brezposelnih se veča, cene pa niso to, da postavi svoj zavod za sirote in obnemogle stare dame?

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglasov po dogovoru. Kopijami se ne vratajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto. \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri meseca; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.50 za tri meseca, in za inozemstvo \$2.00.

Naslov na vse, kar ima stik z listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovens National Benefit Society.

Owned by the Slovens National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Datum v obdobju n. pr. (četrtek 28.8.) počenje vsega člena in naslovnice, da vam je s tem dano v potekla naročnina. Pomenite jo pravno, da se vam ne ustavi list.

HAJDUŠKE IN TURŠKE METODE V JUGOSLAVIJI.

Brzjavka z Dunaja pripoveduje, da se v Jugoslaviji gode reči, da človeku zastaja kri po žilah, ko jih čita. Brzjavka omenja, da je imela socialistična "Arbeiter Zeitung" na Dunaju daljše poročilo o grozodejstvih izvršenih na komunistih zaradi napada na regenta Aleksandra. Grozodejstva so tako strašna, da so brutalni čini španske inkvizicije v primeri z njim nič, ampak nas spominjajo na grozodejstva Turkov in hajdukov na Balkanu v minolem in prejšnjih stoletjih.

"Arbeiter Zeitung" je resen list, ki ne hista po senzacijah in ki ima dobre in zanesljive poročevale tudi v tujezemstvu. Zaradi tega je verjetno, da je resnica, kar poroča o hajduških in turških metodah pri trpinčenju osumljenih ljudi v ječi.

Prvo poročilo z Dunaja je povedalo, da je Pasić predril sleparski atentat na regenta iz političnih vzrokov in da bodo zdaj izpustili politične jetnike iz ječi, ker se nahaja v veliki zadregi, ko je prišla resnica na dan o stenatu na regenta Aleksandra.

Drugo poročilo pripoveduje, da so pometali v ječe štirinajst tisoč komunistov zaradi stentata na regenta Aleksandra, organiziranega po ministru predsedniku Pasiću. Da izsilijo iz teh osumljenih komunistov priznanje, da so oni organizirali napad na regenta Aleksandra, jih mučijo na strahovit način v ječah. Obesili so jih v dimnike in pod njimi so zakurili ogenj, da priznajo nekaj, kar niso nikdar izvršili. To je pravi hajduški in turški način mučenja. Pri hajduških in Turkih je bilo v navadi, da so žrtvi dali žareče oglje pod noge, dokler ni priznala, kar so hoteli, da prizna, ali dokler ni izdihnila v strašnih mukah.

Vsem jugoslovanskemu delavstvu v Ameriki je znano in celo ameriški časnikarski poročevalci velebizniških listov so svoječasno poročali z Belgradu, da so največ pri pomogli osebni spori v socialistični stranki, preobrat v Rusiji, da se je ustanovila komunistična stranka v Jugoslaviji. Ameriški časnikarski poročevalci so poročali, da komunistična stranka v Jugoslaviji hoče s postavnimi sredstvi doseči svoje cilje in da se zaradi tega ne dajo jugoslovanski komunisti primerjati s komunisti v drugih državah. Na vse zadnje so pa komunisti tudi ljude, kakor drugi ljudje, ki ne verjamejo v komunizem. Zaradi tega je treba ravnavati z njimi človeško in ne po turških in hajduških metodah. Ce je kateri komunist izvršil zločin, so v Jugoslaviji sodišča, da ga kaznujejo. Obejanje jetnikov v dimnike in zažiganje ognja pod njimi pa ne predpisuje noben kazenski zakonik. Ce pa imajo v Jugoslaviji taka zapisanega v kazenskem zakoniku, tedaj se je kraljevina najdaljšega imena postavila sama sebe med necivilizirane narode in barbare.

Jugoslovani v Ameriki! Proti takim grozodejstvom kot se zdaj vrše v Jugoslaviji, je treba protestirati najodločnejše, ker nočemo, da bo ves civilizirani svet smršal vse Jugoslovane za navadne barbare zaradi monarhističnih divjakov v Jugoslaviji.

Vse centralne organizacije in posamezna podpora, kulturna, gospodarska in politična društva v Ameriki najnajodločneje protestirajo proti takemu barbarizmu. Svoje proteste naj pošljemo poslaniku kraljevine Srba, Hrvata, i Slovenaca v Washington in direktno vladu v Belgrad. Vsi Jugoslovani pa delajmo, da ameriška javnost izve za ta grozodejstva. Seznamimo merodajne faktorje v Združenih državah z dejstvi, ki se odigravajo v jugoslovanskih ječah onkraj oceana, da svet spozna monarhistične barbare, ki mislimo, da so izobraženi ljudje, če znajo delati poklone in se ukatati pri plesu na parketu, v resnici se pa pokažejo takoj kot pravi barbari, če so malo popraskanji.

Jugoslovani smo uživali ugled v tujezemstvu. Bili smo poznani kot kulturni ljudje, dokler niso v Jugoslaviji prišli na krmilo monarhistični divjaki. In da si ta ugled v tujezemstvu obdržimo in da rešimo nedolžne žrtve strašnih muk, ki so v pesteh monarhističnih divjakov, protestiramo proti barbariskim činom v Jugoslaviji. Kar danes monarhistični divjaki ugranjajo s komunisti, bodo v bodočnosti delali s pristaši drugih strank, ce bodo taki barbariski čini služili njih političnem namenom, ako zdaj ne protestiramo najglasnejše proti hajduškim in turškim metodam za trpinčenje političnih jetnikov.

DOPISI.

Glasnik poročega skupa "Slova" v Chicagu, Ill., na manj.

Po dvema mesecih počitnicah bo začel novi zbor zoper s aktivnim delom in od prihodnjega leta kaže delje se bodo vrake redne povezave vsej kot op navadi. Zbor bo, dosleden svoji načini, tudi v bode deloval z vsemi možnimi zaščitnim in novaljivo lepe slovenske pesmi. Na zadnji redni seji zebra, ki se je vrnila dne 2. avgusta t. l., je bilo sprejetih več valjnik zaključkov in potrebitno je, da se krepko poprimemo dela, da se udejstvijo. Aplikiramo na vse aktive člane našega zebra, da ne udeleže prihodnje povezave vsej, ki se vrne v torek dne 9. avgusta ob 8. svečer v dvorani SNPJ na 2657 S. Lawndale Ave. Vsak član naj storiti svojo dolžnost in pripraviti smo, da nam je uspeh zagotovljen. Vabimo pa tudi tiste rojake ki se niso člani našega zebra in ki želajo vstopiti do petja, naj se nam pridružijo, ker čim več nas bo, tem ujemnejši bomo lahko delovali na slov. kulturnem polju v Ameriki. Tajanstvene povsika zebra "Slova."

Brooklyn, N. J. — V nedeljo 7. avgusta ima brooklynški tamburinski zbor skup s bogom Lazarom, nasproti revnega hudička. Vsekemu je prostor dobro znan. Začetek bo ob 2 uri popoldne in kdor se želi novoljuno zabavati, naj pride k tamburascu. Za obilen obisk se priporoča — Odbor.

Ziglar, Ill. — Malo kedaj se breme kak dopis iz te naselbine, naj tudi ni kaj dobrega poročati o delavskih razmerah, ki so vedno slabše. Delamo samo po dva dneva v teden in se takrat se dobri le malo vozičkov. Ne svetujem nobenemu, da bi hodil sem za delom, ker se isto je težko dobi. Ker ravno kuhan žganec in se že ročovi, je treba končati o delavskih razmerah. Podnavigam vse rojake, posebno po newyorkški kuharico, ker se žudim, da se mi nič vedne ogrije. — Gantierščak.

Bessemer, Pa. — Naznjam vsem rojakom, da je male društvo "Krim" št. 97 zgušilo iz svoje sedeževske flane Franca Tatom v starosti 28 let. Predmet je bil dne 21. julija ob pol 8 uri zjutraj. Pogreb se je vrnil dne 23. julija na katoliškem mirovoru cerkve sv. Antonia v Bessemere, Pa. Pojedel je bil član SNPJ skozi 12 let, kateri člani so se obilno udeležili pogreba. Zaspaša soprogov z dvema otrokomoma mater, tri brate in eno sestro, katerim izkazano izkreno zahvalje.

Zahvala vsem, ki ste se pogreba udeležili, a tisti dragi pokojnik, naj bo leska tvoja gruda.

Pozivljam vse člane društva "Krim" št. 97, da se v polnem številu udeleži prihodnje seje, ki se vrne 21. avgusta. Na dnevnem redu imamo volitev predsednika. Sedanjemu predsedniku želimo žest in hvalo za njegov trud in doslovanje za predtek pri društvu "Krim". Želimo mu sredno smedenje na oni strani oceana, ter ga prisluščimo z odprtimi rokami nazaj v svojo sredino. B. Blagich, taj.

Ferrari, Pa. — Iz tukajnje naselbine se le redko dita kak oglas, vendar česar sem se nasmeli opisati, kako so pri nas delavake razmere. Iz Ferraria in okolice potrebujem prvo. E delom je skrajno slabo. Več rojakov se je že odvalilo od tu in sli do trebušom za kruhom, da se zadrige sebe in svoje otroke. Nekateri so jo kar počeli iskatati sredje po 20 milij. daleč. Rojaki, delavci ne hodiči v Ferrari na delom, ker istega tu ne boste dobili. Upali smo na boljšo bodočnost, toda vse je šlo po vodi. Tak je danšen položaj v tej naselbini. Velika je bora med delavstvom in mogotel, ker geslo slednjih je "open shop" in zmanjšanje plade, kar so mogli delavstvo kar najbolj zasuhiniti. Vsak delavec naj dobro premisli, ter stoji za svoje pravice, ker čas so resni. Prvo, kar nam je storiti se moramo organizirati politično, strokovno in gospodarsko in delo potem lahko prizadljivo uporov. Dokler bomo posiljali naše sovračnike v Washington, bomo bodočno kapitalistom za izkoristitev.

Pripravljati se moramo že sedaj za prihodnje volitve, da bomo poslali v državno legislaturo ljudi, ki umevajo sedanjo našo

bodočnost. Marsikateri se kessa, ker je glasoval za svoje nasprotnike, kateri so nam pripravili danšenje blagostanje in brezposeljenost. Delavci in trpinči, zbudimo se iz našega spanja in popravimo, kar smo zakanili v letu 1920. Pretrajamo verige v katere smo sedaj prikljenjeni. Naše orodje naj bo glasovnica, s katero bomo leta 1924 pridobili boljšo bodočnost. Čestitam obitelji Glavanovi, kateri je dne 28. julija obdarila dolgočasa skodelica s črštinim delkom. — Jakob Jert.

Pueblo, Colo. — Razmere v naši naselbini so bile slabe, toda očetajo se še slabše. Tukajnja skola boda moralna zaspasti, ker so zahtevali, da se nam znaša međo. Nerad bi videl, da bi kdo hodil sem za delom, ker nas je tu že mnogo preveč za počajanje. V vojnem času je bilo to proti končno, sedaj se pa nobena dobra rada ne oglaši, zakaj ljudje ne delajo.

Tudi oni so tihi, ki so ob času stavke 1919. leta zbirali ljudi in jih organizirali pod imenom "Back to work org." Kje ste sedaj z vašimi peticidami, ko vas je odšolil J. D. Sedaj je prilika, da se predstavite ne pa ob času stavke.

Lansko leto je prišel vsaki dan pred moje duri kak slepec, nagonjarjati me za tega ali onega kandidata kapitalističnih strank in objubovali so tak, da je treba spraviti na "normal". Sedaj imata "normal" s svojimi praznimi željadi. (Bog jim odpusti, saj ne vedo kaj delajo). Tako je v Colorado in drugod.

Ker smo bili 3. in 4 junija prestršeni, da nas vse vode odmesne, smo se bili malo pomirili, toda zoper je nekaterim zavrela kri, ko je društvo "Orel" št. 21 SNPJ zbrano na izvadnini seji sprejeti za razdelitev prostovoljnih prispevkov med one, ki so najbolj prizadeti in najbolj revni. Zadeli so govoriti, da društvo "Orel" delo konkurenco: jaz pa mislim, da kadar se gre za milodare, niti nikakra konkurenca, niti nasprotovo. Bodite torej potolačeni vse, ki ste v odboru. Kolikor je bilo dne 29. julija članov na seji, so predlogi vse izgubljeno sprejeti in vse tisti, ki niste bili na seji se pa morate zadovoljiti s tem, kar je seja zaključila. Pozvani ste bili vse z listi, kolikor vas je članov v članice društva "Orel": kdor se na seje ni udeležil, je to njezina krivda. To naj si vsak zameni. Kadar imate dobre in konstantne ideje, in predloge, tedaj je treba, da prideš na sejo in razložite ostalem članstvu, kar se bo gotovo spoštevalo od zbranega članstva in predloga, ki so slabše, bodo v manjšini po vsej previdnosti.

Pozivljam vse člane(ice), da se udeležijo redne seje dne 14. avgusta, ki se bo vrnila v dvorani 21½ E. Northern Ave. Ker je več vaših stvari na dnevnem redu, kadar so voliti delegata, da izredno izbriljivo konvenca, ki se bo vrnila 12. sept. t. l. v Clevelandu. O. Torej vam na seje dne 14. avgusta. — Louis Krol, tajnik društva "Orel" št. 21 SNPJ.

Auburn, Ill. — Iz naše naselbine ni kaj posebnega poročati. Ker delavake razmere so le slabe.

Prosil bi, drage naše čitatelje, da ima kateri vas knjigo Vintona, "Red Gentlemen" 2. in 3. zvezek. Lepo bi prosil, aka imamo tisto da dva zvezka, naj mi to sponzori, ker bi rad ti dve knjigi dobili in bom tudi plačal vse, kolikor je cena in pošta. Prvi zvezek je imam, ter bi rad dobili sponzor, kar je ostalo dva. Prosim torej, da mi čitatelji, ki ti knjige imajo odgovor. — Jernej Smole, Box 366, Auburn, Ill.

LISTNIČA UREDNIŠTVA.

J. Z. Hiawatha, Utah. — Obrite se na "Foreign Language Information Service, 15 W. 37th St., New York, N. Y.", kjer bodo dobili obširna pojasnila.

Na Portugalskem je mir. Madrid, 4. avg. — Iz Lisabone javljajo, da so govorice o revoluciji na Portugalskem nenesljive. Vojaške čete kontrolirajo glavno mesto, v katerem je mir. (Zakaj pa so vojaške čete v glavnem mestu?)

Iz delavskega sveta.

(Federated Press).

Priprave za generalno stavko v San Franciscu. Druge unije, ki so odglasovali za generalno stavko, so sledile: železostavniški delavci, cementarji, tesarji št. 848 (to je že tretja tesarska unija, ki je odglasovala za generalno stavko). Skoraj vse voditelji sedanjih rokodelskih unij v San Francisco so v opoziciji proti generalni stavki.

Velika gonja za znižanje međe na Francoškem. Veliki kapitalisti v Franciji hodejo izkoristiti brezposeljenost za splošno znižanje međe od 30 do 40 odstotkov. Medtem ko so živečne cene padle konaj za 10 do 20 odstotkov. Kapitalistični listi se hvalijo, da delavci sprejemajo znižanje međe brez odpora. Resniča je, da so francoski strokovni uniji zelo oslabele vsled izgubljenih strajkov v minarem letu in zaradi huljih notranjih bojov med komunisti in nazadnjenci.

Menski strokovni uniji, pridajoči k amsterdamski internacionali, štejejo po zadnjem poročilu, ki je bilo pravkar izdan, 1.583.058 članov. V prejšnjem letu so imeli 1.480.108 članov. Več organizacij je med letom izstopilo, toda federacija je pridobila na novih unijah.

Državni bondi Severne Dakote

so našli mnogo odjemalcev med delavskimi unijami. Public Ownership League of America, ki pridaje severnodakotske bonde v Chicago, poroča, da je tekmo zadnjega tedna prodala unijam za več ko \$70,000 bondov. Štirinajst strokovnih unij, spadajočih k Ameriški delavski federaciji, je kupilo bonde farmarske vlade. Najbolj so se obnesli Amalgamated Garment Workers (krojači), ki so kupili bondov za \$25,000. Zakon proti "kriminalni anarhiji" v Wisconsinu ne drži. Dodanes sta bila samo dva skupina obtožbe na temelju tega zakona, toda v obih skupinah so bili obtoženi oproščeni. Dva delavca v Kenoshi, Paul Milgum in Steve Jovanovič, sta bila arretirana 15. junija in obtožena prekršenja tega zakona, ker sta delila letake, ki so zigosali plemenske izvrede. Na Kitajskem je bila lani grozna suša in pozneje je lakota pomorila miljone ljudi in še zdaj ni konča morite. Ali je bilo kaj krika? Na Kitajskem vladajo kapitalisti in militaristi in zato je suša z lakoto vred nekaj naravnega. Ph! Kaj bi to!

Rusija? Assa, to je pa nekaj drugega! Poginek kmetov kobil — boljševiki so krivi. Nov sistem je za nič! — Wilson, Lloyd George in Clemenceau so imeli tri leta okrog Rusije plot iz vojakov in bajonetov. Vsako pomlad, kadar je bilo treba sezati, in vsako jesen, kadar je bilo treba sezati, so poslali proti svetu Rusiju enkrat Kolčaka, drugič Denikina, tretjič Vrangla, ki so morili in oropali knežev.

Ko je bilo brez malega vse oropano in uničeno od imperialistov in njihovih belih det, je moral priti še ta nevreča suša. Zdaj jih pa poslušajte v cirkusu jašovcev: Aha, kaj nismo rekli! Ali vam nismo povedali, da Leninova formula ne velja? Zdaj zdaj! Edino sistem, privatne lastnine, sistem kapitalizma more rediti Rusijo! Alo Rusi, pokopljite svojo delavsko-kmetsko vlado in sprejmite nazaj nas! Mi, mi smo odrešeniki sveta!

Kapitalizem, ki ni mogel rediti miljonov Kitajcev pogins vsej lakote, kapitalizem, ki je pognojil Evropo z devet milijoni mrljev v svetovni vojni, kapitalizem, ki je vrgel v Ameriki pet milijonov delavcev iz tovarn in rudnikov na cesto — kapitalizem to rešil Rusijo!

**KAJ PA NOČETE ČE MI KINO
VI MILJONOV LIRE DEJO
AVTOMOBILE.**

Clovaška družina je znala od vrha doliti do svetih mida.

Chicago, III. — Detektivi so arretirali 36-letnega J. Waltera Kellerja, sina tovarnarja v Philadelphia, na katerem prevlak, da ima pet milijonov dolarjev premoženja, kot avtomobilsko tatu.

Keller je ravnatelj podružne tovarne Pratt Food kompanije v Hammondu. Naslanjan je v hotelu Del Prado in poteklo na leto 1927, staharina. Njegova letna plača znaša \$4.500, poleg tega pa je privatne dohodke. Pred enim letom je poročil hčer bogatega tovarne v Mendoti, III. Gradivo je v oficirskem tebrišču v Plattsburghu, N. Y., in je služil v vojnem času kot podpolkovnik, torej pravi steber Slovaške družbe.

On pravi, da je nedolžen in tajji vse.

Pred dvema tednoma je zarjet Miha Vaughan, ki je dodeljen avtomobilskemu departmaju, opozoril kapitana Johna Naughtona, da nekdo kraje Fordove avtomobile v Grandovem parku. Kapitan mu je narabil, da postavi tje par detektivov, ki načrtijo na tatove. Prihodnjie jutro se razvrstili v parku na prešo zarjet Vaughan in detektivi Miha Neary, Viljem Cox, Miha McDonald in Jakob Hayes. V torek se videli neznanec, ki se je pripejal v zaprtem avtomobilu Fordovega sistema. Neznanec so ga opazovali, da je imel opraviti s tujim avtomobilom, ki je bil zaključen. Vpravili so ga, kar počne. Odgovoril je, da je avtomobil njegovega prijatelja.

Detektivi so sestrali Stevilko in obvestili detektivski biro. Izvedeli so, da je avtomobil lastnika dr. Craiga Butlerja, ki ni nobenega uvožil prijateljev, da se sude okoli njegovega avtomobila. Vzeli so za se z avto na policijsko postajo in tam je povedal, da je Keller, ki je protestiral in se skliceval na William Beardleyja, ki lastnik ukradenega vagona Harperjeve in žest in petdesete ceste.

Beardley ga je naslovovan in pripovedoval, da je prodal za Kellerja več avtomobilov, ki jih je zopet prodal za druge ljudi, kateri so brez dela in v potrebi, da jim pomaga iz miserijs. Detektivi niso bili zadovoljni s to izpovedjo in šli so v kazino. Tam so našli drug Kellerjev avtomobil, ki je bil ukraden v Grandovem parku in je lastnika Walter H. Briggsa, Peoples Gas Building.

Nadaljnja poizvedovanja so dosegla, da je Keller prodal ukraden avtomobil George E. St. Johnu v Hammondu, ki je lastnika H. H. Welsha na št. 1216 Astorjeve ulice.

Njegov oče je J. S. Keller, predsednik Pratt Food kompanije v Philadelphia.

**CLANE WORTHINGTONOVE
TOLPE LOVE.**

Chicago, III. — V New Yorku so arretirali nekoga Arthur H. Goldsmitha, o katerem govorje, da so z njegovo areszacijo odkrili glavni stan newyorskih poštih roparjev.

Goldsmith pa ni bil dolgo časa arretiran, kajti polofil je deset tisoč dolarjev poročila, ki je bilo zanj prava maleknost.

V Chicago je bilo izdanih šest tiralnic. V Worthingtonovi pisarni so zaplenili vrednostne papirje za več ko \$350.000. Worthingtonov advokat izjavlja, da je njegov klijent nedolžen kot novorojeni deček. Njemu je pa eden odgovor polkovnik Clinin, da imajo dokaze v rokah, kdo je, ker so imeli v njegovi pisarni detektiva, ki pozna njegove manipulacije v detailih.

Kako je operiral ta krošek, pravljajo zvezni uradniki. Sposodi si je denar v ravnih bankah, v zastavo je pa dal ukradene obveznice svobode ali druge vrednostne papirje.

Colinske znamke, ukradene in že rabljene, so oprali v kemični tekodini in jih zoper prodali. Ukradene obveznice svobode so tudi oprali v kemikalijah, da so zbrisali Stevilke. Včasih so pa iz Stevilki tri napravili osem, iz številke ena pa štiri.

Vojne hranične znamke so pravljali na odprttem trgu ali pa pod roko posameznikom. To delo je bilo poverjeno Goldsmithu.

SKUNA, MALOŽENA Z ZGARNJEM, ZAJETA.

New York, N. Y. — Colinska ladija "Seneca" je začela skuno "Henry L. Marshall," maloženo z branjem, ko se je nahajala tri milje od obrežja. Skuna je imela razvito angleško zastavo, ki je bila zajeta.

Skuna nosi osem in sedemdeset ton in je bila opremljena kot ribička ladja. Imela je motorni stroj na zemlji, da se ga posluji v sladkem potrebo. Na ladji je bilo tisoč pet sto zabojev razlikovne legnje in vime. Opredeljena je bila tudi s dvorjenim potnim listom. En potni list se je izgubil na Halifax, drugi pa na Gloucester. Tudi tuškaj so pomagala tajna vojska, da je bila tihotropska ladija urjata, nekaj so pa zakrivili tihotropski sami, ki so se nedorvali in oddalili uradnikov.

Tisto je bilo morda dan signalizirano z tihotropskih ladij ostankim uradnikom, naj hiter pridejo na odprto morje, kajti tam je tihotropska ladja, iz katere razkradojajo žganje na manjše ladje.

Colinski uradniki so se podali na morje in zajeli ladjo. Ladja pa bila prazna in tihoteni so se posmemovali colinski. Pri takih dovrstnih in žalah so se tihotropski posuševali brezčrnega brezjavnega aparata.

Nadaljnja poizvedovanja so dosegla, da je Keller prodal ukraden avtomobil George E. St. Johnu v Hammondu, ki je lastnika H. H. Welsha na št. 1216 Astorjeve ulice.

Njegov oče je J. S. Keller, predsednik Pratt Food kompanije v Philadelphia.

IZLA KULJE VIJE DRUŽBE

Boston, Mass. — Pred sodiščem se bodo silili doživljaj, kako so se vozili pomoči in pili šampansko, ko sta bila navzoč mrs. Joseph A. Murphy, bivša Frances Stuart, teralka za kinematografske snimke, in Edward Rose, milijonar in mehetar, ki prekujejo veliko, kadar pride na vrsto tožbe na zakonsko ločitev Murphyja, ki jo je vložil proti svoji soprig. Tako tajavja Joseph Santuccio, Murphyjev advokat.

DOMINJAVA OSKOKA IZGUBI MOLA.

Hammond, Ind. — Floyd Cannon je avtomehanik, ki vsaki dan trdo dela od jutra do večera. Njegova oblika je seveda polna olja in smole. To pa nujno sprosti, da ni vseč v hotelu, da je, da pusti delo. Cannon se ni osiral na blebotanje svoje soprove in zdaj je brez žene. Ali Cannon si je znal posmagati. Vložil je tožbo za zakonsko ločitev, kajti delo se zdaj izredno težko deli, pravi Cannon.

PISE Z IZKLOPLJENO TREDIBILO.

New York, N. Y. — Na sodišču Peter este se je imel zagovarjati George Lear na obtožbo, da se je nujos pes klatil po ulicah brez torbe na gobec.

"Sodnik," je pribel Lear, "kadar dam pes torbo na gobec, jo pošte."

"Ali menite, da pošte tudi torbe iz Sicije?" je vprašal sodnik.

"Da, vaša čast, poizkusil sem te vse," je odgovoril Lear.

"Ali ste že preizkusili torbo, ki je napravljena iz železobetona?" je zastavil vprašanje sodnik. "Če bo prigrizel beton, se bo naveljal vrtci železa."

Sodnik je Learu na to razložil, da bo moral dati pes torbo na gobec, ali se ga pa mora znebiti.

"Sodnik, poizkusil sem te vse," je odgovoril Lear. Večkrat sem ga že prvezal in posiljal po konjedrca. Ali vselej smo pogresili pes, ki se je vrnil, kadar je konjedrca odšel."

"En dollar denarne globo," je rekel sodnik. Ko je Lear še pisan, da je njegov klijent nedolžen kot novorojeni deček. Njemu je pa eden odgovor polkovnik Clinin, da imajo dokaze v rokah, kdo je, ker so imeli v njegovi pisarni detektiva, ki pozna njegove manipulacije v detailih.

Kako je operiral ta krošek, pravljajo zvezni uradniki.

Sposodi si je denar v ravnih bankah, v zastavo je pa dal ukradene obveznice svobode ali druge vrednostne papirje.

Skrila sta se v senu pri hlevu in čakala na ugodno priliko, da se poslovita od kaznilnice. Te prilike ni bilo, kajti glad ju je prinal iz skrivila na dvorišče, kjer so ju opazili pažniki in prijeli.

Vladni monopol za oglase v Bolgariji.

Sofija, 17. jul. — Bolgarska vlada je pravkar predložila parlamentu naredbo za monopoliranje vseh oglašev v časopisih. Vsi oglasi in naznanih se morajo objaviti v uradnem listu po visokih cenah in potem šele lahko imidejo v drugih listih, toda oglaševalec mora plačati visok davek, akijo hoče dati oglas v drugi časopis. Na ta način namerava vladni monopol na vse oglaševanje.

Odsodnina za onesposobljenje.

V slučaju onesposobljenja ima podkodovanje pravico do bolniške, zdravniške in druge oskrbe

v vrednosti ne preko \$200; v kakih nujnih slučajih more dobiti tudi več.

Za začasno popolno onesposobljenje, se izplačuje za dobo onesposobljenja 66%, odstotno povprečne tedenske plače, ne manj, kot \$5 in ne več, kot \$15 na teden in ne dalje, kot za dobo 6 let; ta vrednost ne sme presegati \$3750.

Za trajno popolno onesposobljenje, se izplačuje za dobo onesposobljenja 66% odstotno povprečne tedenske plače, ne manj, kot \$5 in ne več, kot \$15 na teden in ne dalje, kot za dobo 6 let; ta vrednost ne sme presegati \$3750.

Za trajno popolno onesposobljenje, se zgoraj omenjene tedenske odsodnинe izplačujejo do smrti.

Za delno onesposobljenje se izplačuje 66% odstotno povprečne tedenske plače in to ves čas onesposobljenja pri temur na tedensko plačilo ne sme presegati \$12 in skupna odsodnina ne sme presegati \$3750.

V slučaju posebno navedenih poškodb (poškodenje itd.) se izplačuje dve tretjini zasluga tekem goteve dobe. V vseh slučajih, kjer je plača manjša, kot označeni minimum, se znesek plače izplačuje kot odsodnina. Pričakovano povisjanje plače, se dostikrat jemije v ozir v svrhu izračunjanja odsodninskega minimuma.

Zavarovanje, poravnava spornih slučajev itd.

Družava Ohio ima zavarovalni sklad, ki se nahaja pod kontrolo državne industrijske komisije in v katerega se morajo delodajalec v smislu zakona zavarovati, ali pa dajati jamstvo, da so v stanu izplačati odsodnino v tistem znesku, kakov je preskrbuje državni zavarovalni sklad. Industrijska komisija zašiljuje in odločuje v vseh slučajih pod svojim delokrogom. Komisija more obdržavati svoje obravnavne v katerekoli delu države.

Italija je ostala v političnem in gospodarskem kaosu.

Ekonomske reforme v Italiji vrije v kol.

Rim, 4. avg. — Prvo zasedanje italijanskega parlamenta pod Bonom je vodilo vladivo v tihotenu in potrebo. Na ladji je bilo tisoč pet sto zabojev razlikovne legnje in vime. Opredeljena je bila tudi s dvorjenim potnim listom. En potni list se je izgubil na Halifax, drugi pa na Gloucester. Tudi tuškaj so pomagala tajna vojska.

Ententa ne da Carigrada Grkom.

London, 4. avg. — Ententa je posvarila Grčijo, da ne bo tolerirala pomikanja grških čet proti Carigradu. Poročila iz Atene, da Velika Britanija favorizira okupacijo Carigrada po Grkih, se smatrajo v tukajšnjih uradnih krogih za absurdnost.

Ententa ne da Carigrada Grkom.

London, 4. avg. — Ententa je posvarila Grčijo, da ne bo tolerirala pomikanja grških čet proti Carigradu. Poročila iz Atene, da Velika Britanija favorizira okupacijo Carigrada po Grkih, se smatrajo v tukajšnjih uradnih krogih za absurdnost.

Ententa ne da Carigrada Grkom.

London, 4. avg. — Ententa je posvarila Grčijo, da ne bo tolerirala pomikanja grških čet proti Carigradu. Poročila iz Atene, da Velika Britanija favorizira okupacijo Carigrada po Grkih, se smatrajo v tukajšnjih uradnih krogih za absurdnost.

Ententa ne da Carigrada Grkom.

London, 4. avg. — Ententa je posvarila Grčijo, da ne bo tolerirala pomikanja grških čet proti Carigradu. Poročila iz Atene, da Velika Britanija favorizira okupacijo Carigrada po Grkih, se smatrajo v tukajšnjih uradnih krogih za absurdnost.

Ententa ne da Carigrada Grkom.

London, 4. avg. — Ententa je posvarila Grčijo, da ne bo tolerirala pomikanja grških čet proti Carigradu. Poročila iz Atene, da Velika Britanija favorizira okupacijo Carigrada po Grkih, se smatrajo v tukajšnjih uradnih krogih za absurdnost.

Ententa ne da Carigrada Grkom.

London, 4. avg. — Ententa je posvarila Grčijo, da ne bo tolerirala pomikanja grških čet proti Carigradu. Poročila iz Atene, da Velika Britanija favorizira okupacijo Carigrada po Grkih, se smatrajo v tukajšnjih uradnih krogih za absurdnost.

Ententa ne da Carigrada Grkom.

London, 4. avg. — Ententa je posvarila Grčijo, da ne bo tolerirala pomikanja grških čet proti Carigradu. Poročila iz Atene, da Velika Britanija favorizira okupacijo Carigrada po Grkih, se smatrajo v tukajšnjih uradnih krogih za absurdnost.

Ententa ne da Carigrada Grkom.

London, 4. avg. — Ententa je posvarila Grčijo, da ne bo tolerirala pomikanja grških čet proti Carigradu. Poročila iz Atene, da Velika Britanija favorizira okupacijo Carigrada po Grkih, se smatrajo v tukajšnjih uradnih krogih za absurdnost.

Ententa ne da Carigrada Grkom.

London, 4. avg. — Ententa je posvarila Grčijo, da ne bo tolerirala pomikanja grških čet proti Carigradu. Poročila iz Atene, da Velika Britanija favorizira okupacijo Carigrada po Grkih, se smatrajo v tukajšnjih uradnih krogih za absurdnost.

Ententa ne da Carigrada Grkom.

London, 4. avg. — Ententa je posvarila Grčijo, da ne bo tolerirala pomikanja grških čet proti Carigradu. Poročila iz Atene, da Velika Britanija favorizira okupacijo Carigrada po Grkih, se smatrajo v tukajšnjih uradnih krogih za absurdnost.

Ententa ne da Carigrada Grkom.

London, 4. avg. — Ententa je posvarila Grčijo, da ne bo tolerirala pomikanja grških čet proti Carigradu. Poročila iz Atene, da Velika Britanija favorizira okupacijo Carigrada po Grkih, se smatrajo v tukajšnjih uradnih krogih za absurdnost.

Ententa ne da Carigrada Grkom.

London, 4. avg. — Ententa je posvarila Grčijo, da ne bo tolerirala pomikanja grških čet proti Carigradu. Poročila iz Atene, da Velika Britanija favorizira okupacijo Carigrada po Grkih, se smatrajo v tukajšnjih uradnih krogih za absurdnost.

Ententa ne da Carigrada Grkom.

London, 4. avg. — Ententa je posvarila Grčijo, da ne bo tolerirala pomikanja grških čet proti Carigradu. Poročila iz Atene, da Velika Britanija favorizira okupacijo Carigrada po Grkih, se smatrajo v

Novice iz Jugoslavije.

DELAVSKE RAZMERE V BOŠNI IN HERCEGOVINI.

Kakšne so delavske razmere v Bosni in Hercegovini, najbolje kažejo referati bosanskohercegovinskih sodrugo na nedavnem pokrajinskem zborni storkovnih organizacij v Sarajevu.

Predvsem se nahaja delavstvo zapovedeno v lesni industriji, v rudnikih in na državnih železnicah v zelo slabih ekonomskih razmerah. Bodisi da so podjetja državna ali zasebna, je izkorisčanje delavstva povsed enako, ponkod pa je v državnih podjetjih celo večje. Poleg brezobzirnega izkorisčanja, pa mora trpeti delavstvo vse vrste šikan in pregnančij. Delavec, ki so deseticje delali v enem in istem podjetju mečejo podjetniki na često. To se dogaja v veliki meri v železniški delavnični v Sarajevu, v točenih tovarni v Banjaluki in v rudnikih Zenice, Kreš itd. In mestu da bi država dajala zgled, kako ščititi delavca pred izkorisčanjem in kako mu izboljšati ekonomski položaj, nastopa nasprotno sama kot iniciator, da se njegov položaj slabša tudi v zasebnih podjetjih.

V lesni industriji so delavci stavljeni izven zakona o osmurniku, in so predmet najhujšega izkorisčanja, ker morajo delati od ranega jutra do poznevečera. Šudarji so valedi nizkih plač v skrajnih občinah s svojimi družinami. Isto je z železničarji. Plače ženskega delavstva so pa v Bosni in Hercegovini izpod vsake kritike. Ker družinski občet ne more dovoljno oskrboti družine, delajo povsed tudi otroci od 10–14 let starci in jih podjetniki najhuje izkorisčajo.

To vse se godi v naši državi kljub temu, da je tudi ona podpirala senzernenski mir, v katerem so zapisane tudi tele deloč-

be: 1. Velja naj načelo, da delo ni smatrati za blago ali trgovinski predmet. 2. Pravica združevanja v vseh smereh, ki ne nasprotujejo zakonu, tako za delojemalcem. 3. Plače delavcev naj bodo takе, da zasigurajo delavcem dostopno življenje primerno času in kraju. 4. Velja naj osmurno dnevno delo, katero naj se uvede povsed, kjer ga še ni. 5. Uvede naj se tedenski (nedeljski) odmor 24 ur. 6. Odprava otroškega dela in obveznost, da se storijo delu občin spolov potrebne meje, da se mladini podaljša doba učenja in fizičnega razvijanja. 7. Velja naj načelo enake plače brez razlike spola za delo enake vrednosti. 8. Delavska zakonodaja mora zagotoviti pravilno ekonomsko dostopanje napram vsem delavcem, ki so v delži. 9. Vsaka država je dolžna, da organizira inspekcijsko službo, v kateri bodo tudi ženske, da bo zasigurala sprejetje zakona in uredi o začetki delavstva.

Kakor vse kaže, se pa vlačaj kaj malo briga za to, kako začeti delavce pred izkorisčanjem, kako uredi otroško in žensko delo, uzakoniti osmurni delavnik itd. Kakor vse je to prav lepo zapisano v senzernenskih pogodbah. No, delavski razred od buržoazije tudi niti ne pričakuje socialne pravičnosti, ker si jo mora prioritati edinoce sam z organizirano politično in strokovno akcijo.

Primerjajoč delavske razmere z našimi v Sloveniji, moremo konstatirati, da tudi pri nas delavske razmere niso nič kaj boljše. Vladajoča buržoazija gre vse povsed na roko edinoce sam, zvihci delavstvu delovni čas, mu krati plače, ga šikanira in goji med delovnimi sioji hlapčevski duh kruhoborstva grozec sicer, da upravljati delavce ob kruh.

Zivljenske razmere se slabajo, ker draginja dejansko v Slove-

niji raste čimborj. Povprečna plača delavstva znaša 1500 K mesечно in so iste kategorije, kjer so plače večje kot 2000 K mesечно zelo redke. Ob takih razmerah se zdi skoro neverjetno, da buržoazija zahteva še, da bi se znižale plače in podaljšal delavni čas!

Delavstvo čaka, da budi časi, če se ne bude pripravilo na organiziran odpor zoper ofenzivo buržoazije. In kako drugače naj je mogoče uspešen odpor, če ne v močnih in velikih organizacijah, tako strokovnih, kakor tudi gospodarskih in kulturnih! Zatorej delavci, zdramite se še vsi tisti, ki se dremate in pojdate v bojni vrsti delavskih organizacij, da jih izpolnите in povedete in tako, da večjim zaupanjom v zmago klubujete kapitalističnemu reakcijonomu navalu!

Splošna afra. — Berlinaki "Lokalanzeier" poroča iz Francobroda na M. da so tam zaprli rusko vojvodino Skalovsko, katera je v zvezi z nekim francoskim časnikom skušila odneti linstvo, za katere se zelo zanimajo francoske vojaške oblasti. Gre se baje za dokumente, katerih tačnost je važna za obrambne dežele. Zanimivo je to, kajti zdi se, da generalštaborj je vedno nimajo zadosti vojne in se vedno za nove poboje pripravljajo.

Mova odkritja. Dva danska profesorja sta v Londonu odkritila, da je mogoče z nemnako tibkim tokom, ki sta ga spustila skozi kovinski diskus komaj 5 centimetrov premere, priveliči ogromno litografsko pločo. Svoje odkritje sta takoj praktično uporabila v konstrukciji zelo majhnega žepnega aparata za brez-

ne telegrafijo, s katerim sta pa dosegli iste uspehe kakor na drugi z velikimi aparatih. Odnej sploh ne bo treba tistih velikih aparatov, kakor jih danes potrebujejo. Odkritje bo imelo še druge cene počitne posledice.

nil na mizo, pa se je razjokal, da so mu solce curkoma tekle.

Debeluh se je zresnil:

"No, no, no. Sa jidiš nikogar ubil. Glej no, kako se joka. Bodil pameten!"

Suhec je pristopil s počasnimi koraki:

"Le injokaj se... Pusti ga, naj se injoka. Kaj bi mu jemal še to srečo, da se ne more jekati?"

"To nič ne pomaga", je odgovoril debeluh. "Jaz sem se tudi sam s sabo pretepal, preden sem prišel sem. Pa bi s šalamadi rad ubil nerodne misli. Ampak nekoliko jih prežene, ne zámoriš jih pa ne s smehom ne s solzami."

Tat je zaničljivo zamahnil z roko:

"Bog vedi, kakšni norci ste vam skupaj! Jaz ne vem, kaj se vam zdi hudo."

Delavec se je umiril in si z rokom obrnil se. Težko je vstal.

"Jaz grem," je dejal. "Rajši vnučič strdat, kakor pa tukaj."

"Saj te ne bodo pustili," ga je zavrnil suhec. "S straže sploh ne smeš, potem moraš pa v kosarno."

"Naj me le poizkušajo ustaviti!"

Vsi so močiali. Oni v kotu ga je sovražno pogledovali.

Zorko je slišal-enakomerno se ponavljajoče vprašanje:

"Kaj pa ti delaš tukaj? Kaj pa ti delaš tukaj?"

Kri mu je šumela, v učesih mu je pozvanjalo, v glavi mu je trhalo, v dušniku mu je sopol, v sreu mu je bilo:

"Kaj pa ti delaš tukaj?"

Nanekrat so tuji glasovi peli to vprašanje.

Trobilo, zvonilo, brilgalilo je: Kaj pa ti delaš tukaj? Pa — ti? Pa ti? Pa — ti?

Hoj! ... To je nekaj drugega. Vodja je v sobi, gasilec hitre nekam, tudi Zorka vlede struju za sabo. Kam, kam?

Ogenj je. Alarm. Kaj pa je slišal?

Na dvorišču so konji že pred brizgalnico, pred vozovi za gasilce oprave; sami so prišli iz hleva, vsak je poznal svoj prostor. Le pripotil jih je bilo treba.

Vodja je ukazoval, gonil gasilce na njih prostore in proklinal na vso moč. Zameriti mu ni bilo, zakaj zmesnjava je bila od minute do minute večja in ko bi bila moralna parna brizgalnica normalno že rotapati skozi velike duri, je bila konfuzija na dvorišču taka, da so se čudili celo konji in postajali nemirni. Signalni aparat je venomer zvonil, pri telefonu se je ponavljalo vprašanje, še oddelek se ni gotov, vodja je preklical že vse vrage in satane; kar se je pripeljal je poveleni razgret, razburjen, podoben bombi, ki mora vsak hip početi.

"Kaj za Belobuba je s tem oddelkom?" je klical, ko je skočil iz kočje: "naj li pogori vse mesto? Banda zanikarna, tritisodkrat prekleta, za moje nesrečo ustvarjena! Zdaj bi morski biti še na pogorišču, pa se menda tukaj igrete steponi! Skandal in sramota, da še nikoli ne! Kaj naj zdaj počnemo s temi maškarami?"

Videti ga je bilo, kakor da mora res iz kočje skočiti. Šepeta je nekaj dejal vodji, oba sta pohitela k telefonu.

(Dalej prihodnjih.)

Na Triglav.

(Nadaljevanje.)

Odhodila sva bila, da se podvaja na pot še le v pondeljak zvezcer, toda odšla sva še predpoladan. Ker je tako lepo vreme, sva si mislila, da boje, da greva prej kakor bi odišla samo en dan.

Ob 11. dopoldan sva se je peljala s Štike proti Gorenjski čez

končno sva se odpravila. Gospodar ni hotel nič od njej, temveč priporočal, naj kolikor mogoče kmalu zopet prideva. Ubrala sva pot v breg proti Pokluki, ki je nama zdelo najbolj primeren, dasiravno je najdaljša. Želela sva, da kolikor mogoče dolgo izostaneva, saj vreme se je nama kazalo lepo in to je glavnatavar pri turistih, ako se že smejava takoto imenovat.

Pot, katero so zgradili Avstrije, je dobrodošla za tamkajšnje prebivalstvo, ker si lahko prevaža vse svoje stvari v dolino in zopet nazaj. Tako sva srečavala venuomer voznike, ki so prevažali voli hlove in različnega lesa iz gozdov. Že od daleč za ovinko je bilo slišati, kako je kedo prigrinal živilino in skripanje vozov z lesenim kolesjem. Tako je trajala ta pot več ur vedno skozgor, dokler nista prišla do vrha, kjer postaja svet zopet bolj raven in je nekaka planota. Tu se pričnejo Pokluka s svojima prvim vremeni.

Prvotno vrečno in vstavljanje je v resnici tudi to zasluži. Upala sva, da bova nekako ob četrti urici Podhomom pri Blešču, toda bilo je že precej že četrt, ko smo došli. Obrošena sva bila z dobro nabasana nahrbtnikom, vsak svojo paško, ki sta bili včasih od maju in imela sva tudi, dober daljnogled. Mislila sva, da vsega zadosti, toda motila sva. Pisala, kateri bi bilo takoj potrebe, nista imela s seboj nobene. Lotovala sva se ob obrnkih razstodih zelenih jabolk, ter si z tem gadila čejo. Mislila se je, da bo dobiti nagibati dan, in imela sva srečo, da je bil ravno svetil mesec, ki je narastel še nad polovicno. Mislila sva, da vsega zadosti, toda motila sva. Pisala, kateri bi bilo takoj potrebe, nista imela s seboj nobene. Lotovala sva se ob obrnkih razstodih zelenih jabolk, ter si z tem gadila čejo. Mislila se je, da bo dobiti nagibati dan, in imela sva srečo, da je bil ravno svetil mesec, ki je narastel še nad polovicno. Mislila sva, da vsega zadosti, toda motila sva. Pisala, kateri bi bilo takoj potrebe, nista imela s seboj nobene. Lotovala sva se ob obrnkih razstodih zelenih jabolk, ter si z tem gadila čejo. Mislila se je, da bo dobiti nagibati dan, in imela sva srečo, da je bil ravno svetil mesec, ki je narastel še nad polovicno. Mislila sva, da vsega zadosti, toda motila sva. Pisala, kateri bi bilo takoj potrebe, nista imela s seboj nobene. Lotovala sva se ob obrnkih razstodih zelenih jabolk, ter si z tem gadila čejo. Mislila se je, da bo dobiti nagibati dan, in imela sva srečo, da je bil ravno svetil mesec, ki je narastel še nad polovicno. Mislila sva, da vsega zadosti, toda motila sva. Pisala, kateri bi bilo takoj potrebe, nista imela s seboj nobene. Lotovala sva se ob obrnkih razstodih zelenih jabolk, ter si z tem gadila čejo. Mislila se je, da bo dobiti nagibati dan, in imela sva srečo, da je bil ravno svetil mesec, ki je narastel še nad polovicno. Mislila sva, da vsega zadosti, toda motila sva. Pisala, kateri bi bilo takoj potrebe, nista imela s seboj nobene. Lotovala sva se ob obrnkih razstodih zelenih jabolk, ter si z tem gadila čejo. Mislila se je, da bo dobiti nagibati dan, in imela sva srečo, da je bil ravno svetil mesec, ki je narastel še nad polovicno. Mislila sva, da vsega zadosti, toda motila sva. Pisala, kateri bi bilo takoj potrebe, nista imela s seboj nobene. Lotovala sva se ob obrnkih razstodih zelenih jabolk, ter si z tem gadila čejo. Mislila se je, da bo dobiti nagibati dan, in imela sva srečo, da je bil ravno svetil mesec, ki je narastel še nad polovicno. Mislila sva, da vsega zadosti, toda motila sva. Pisala, kateri bi bilo takoj potrebe, nista imela s seboj nobene. Lotovala sva se ob obrnkih razstodih zelenih jabolk, ter si z tem gadila čejo. Mislila se je, da bo dobiti nagibati dan, in imela sva srečo, da je bil ravno svetil mesec, ki je narastel še nad polovicno. Mislila sva, da vsega zadosti, toda motila sva. Pisala, kateri bi bilo takoj potrebe, nista imela s seboj nobene. Lotovala sva se ob obrnkih razstodih zelenih jabolk, ter si z tem gadila čejo. Mislila se je, da bo dobiti nagibati dan, in imela sva srečo, da je bil ravno svetil mesec, ki je narastel še nad polovicno. Mislila sva, da vsega zadosti, toda motila sva. Pisala, kateri bi bilo takoj potrebe, nista imela s seboj nobene. Lotovala sva se ob obrnkih razstodih zelenih jabolk, ter si z tem gadila čejo. Mislila se je, da bo dobiti nagibati dan, in imela sva srečo, da je bil ravno svetil mesec, ki je narastel še nad polovicno. Mislila sva, da vsega zadosti, toda motila sva. Pisala, kateri bi bilo takoj potrebe, nista imela s seboj nobene. Lotovala sva se ob obrnkih razstodih zelenih jabolk, ter si z tem gadila čejo. Mislila se je, da bo dobiti nagibati dan, in imela sva srečo, da je bil ravno svetil mesec, ki je narastel še nad polovicno. Mislila sva, da vsega zadosti, toda motila sva. Pisala, kateri bi bilo takoj potrebe, nista imela s seboj nobene. Lotovala sva se ob obrnkih razstodih zelenih jabolk, ter si z tem gadila čejo. Mislila se je, da bo dobiti nagibati dan, in imela sva srečo, da je bil ravno svetil mesec, ki je narastel še nad polovicno. Mislila sva, da vsega zadosti, toda motila sva. Pisala, kateri bi bilo takoj potrebe, nista imela s seboj nobene. Lotovala sva se ob obrnkih razstodih zelenih jabolk, ter si z tem gadila čejo. Mislila se je, da bo dobiti nagibati dan, in imela sva srečo, da je bil ravno svetil mesec, ki je narastel še nad polovicno. Mislila sva, da vsega zadosti, toda motila sva. Pisala, kateri bi bilo takoj potrebe, nista imela s seboj nobene. Lotovala sva se ob obrnkih razstodih zelenih jabolk, ter si z tem gadila čejo. Mislila se je, da bo dobiti nagibati dan, in imela sva srečo, da je bil ravno svetil mesec, ki je narastel še nad polovicno. Mislila sva, da vsega zadosti, toda motila sva. Pisala, kateri bi bilo takoj potrebe, nista imela s seboj nobene. Lotovala sva se ob obrnkih razstodih zelenih jabolk, ter si z tem gadila čejo. Mislila se je, da bo dobiti nagibati dan, in imela sva srečo, da je bil ravno svetil mesec, ki je narastel še nad polovicno. Mislila sva, da vsega zadosti, toda motila sva. Pisala, kateri bi bilo takoj potrebe, nista imela s seboj nobene. Lotovala sva se ob obrnkih razstodih zelenih jabolk, ter si z tem gadila čejo. Mislila se je, da bo dobiti nagibati dan, in imela sva srečo, da je bil ravno svetil mesec, ki je narastel še nad polovicno. Mislila sva, da vsega zadosti, toda motila sva. Pisala, kateri bi bilo takoj potrebe, nista imela s seboj nobene. Lotovala sva se ob obrnkih razstodih zelenih jabolk, ter si z tem gadila čejo. Mislila se je, da bo dobiti nagibati dan, in imela sva srečo, da je bil ravno svetil mesec, ki je narastel še nad polovicno. Mislila sva, da vsega zadosti, toda motila sva. Pisala, kateri bi bilo takoj potrebe, nista imela s seboj nobene. Lotovala sva se ob obrnkih razstodih zelenih jabolk, ter si z tem gadila čejo. Mislila se je, da bo dobiti nagibati dan, in imela sva srečo, da je bil ravno svetil mesec, ki je narastel še nad polovicno. Mislila sva, da vsega zadosti, toda motila sva. Pisala, kateri bi bilo takoj potrebe, nista imela s seboj nobene. Lotovala sva se ob obrnkih razstodih zelenih jabolk, ter si z tem gadila čejo. Mislila se je, da bo dobiti nagibati dan, in imela sva srečo, da je bil ravno svetil mesec, ki je narastel še nad polovicno. Mislila sva, da vsega zadosti, toda motila sva. Pisala, kateri bi bilo takoj potrebe, nista imela s seboj nobene. Lotovala sva se ob obrnkih razstodih zelenih jabolk, ter si z tem gadila čejo. Mislila se je, da bo dobiti nagibati dan, in imela sva srečo, da je bil ravno svetil mesec, ki je narastel še nad polovicno. Mislila sva, da vsega zadosti, toda motila sva. Pisala, kateri bi bilo takoj potrebe, nista imela s seboj nobene. Lotovala sva se ob obrnkih razstodih zelenih jabolk, ter si z tem gadila čejo. Mislila se je, da bo dobiti